

Linieafprøvning af kalkuner, ænder og gæs i 1977-78

Folmer Høj

Afdelingen for forsøg med fjerkræ og kaniner

Ved linieprøven med kalkuner blev der ved slagtealderne 11, 14, 15 og 16 uger opnået en slagtevægt på henholdsvis 3482, 5382, 5821 og 6245 g, og opskæringsprocenten steg fra 83 ved 11 uger til 87,5 ved 16 ugers slagtealder. Karakter for slagte kvalitet og kødfylde var stigende indtil 15 uger, og brystvinkelmål var lavest ved slagtealderen 11 uger og ens ved de øvrige slagtealder; foderforbrug var stigende med stigende slagtealder fra 2,33 til 2,82 kg pr. kg slagtet kalkun.

Linieprøven med ænder gav en slagtevægt ved 56 dage på 2910 g, en karakter for slagte kvalitet og kødfylde på 4,8 points og et mål for brystkødets tykkelse på 18,2 mm; foderforbruget var ved de 8 uger 3,51 kg pr. kg slagtevægt. Partering af grydeklare andrikker gav følgende procentuelle fordeling: Vinger 12,8, brystfilet 21,9, lårkød 34,3 og rest 31,0.

Gæssene havde en slagtevægt ved 10 uger på 5323 g, karakter for slagte kvalitet og kødfylde var 4,2 points og brystkødets tykkelse 22,5 mm; foderforbruget var 3,30 kg pr. kg slagtet gås.

Indledning

På Afkomsprøvestationen for Slagtekyllinger på Favrholm er i prøveåret 1977-78 afholdt en linieprøve med i alt 1900 kalkunkyllinger; desuden har der hos P. Raff, Nakke, Rørvig været afprøvet 1561 ænder samt 200 gæs. For alle tre fjerkræarter gælder, at slagtevægten er levendevægt - blod og fjer, og slagtesvindet udgør ca. 11%; den opskårne vægt er slagtevægt - hoved, hals, indvolde, indmad og ben. Vejninger, kvalitetsbedømmelse, måling af brystvinkel samt måling af brystkødets tykkelse er foregået efter samme retningslinier som tidligere år, og foderforbrug er i alle tabeller korrigeret til et energiindhold på 3000 kcal OE pr. kg foder.

Kalkuner

Hus, pasning og fodring

Ved kalkunkyllingernes indsættelse var hele huset opvarmet med centralvarme til 36°C, målt 1½ m over gulvet, og efter 3 døgn blev temperaturen sænket med ca. 3° pr. uge. Der blev tilstræbt en luftfugtighed på 40-50% i den første uge, stigende til 70-80% ved 4 ugers alderen og resten af opdrætningstiden. Kalkunkyllingerne gik på sand i de første uger, og efter 4 ugers alderen anvendtes hel halm som strøelse. Som ekstra lys anvendtes i den første del af opdrætningstiden en 100 watt pære for hver 2 rum. Kalkunkyllingerne fik klippet næb, da de var 3 uger, og de blev talt ved indsættelsen men ikke vejlet i opdrætningstiden.

Til prøven blev anvendt granuleret foder; pre-starter, kalkunstarter og voksefoder indeholdt nitrovin, amprol plus og ethopabat, mens slutfoderet ikke indeholdt lægemidler eller antibiotika af nogen art.

Tabel 1. Foderblandingerens sammensætning og indhold i følge kemisk analyse.

		Pre-starter	Kalkunstarter	Voksefoder	Slutfoder
Majs	kg	35,00	41,27	43,00	55,60
Hvede	—	5,85	10,00	15,20	18,60
Sojaskrå	—	46,50	37,50	33,00	19,50
Kød-benm.	—	1,50	4,00	0,00	3,00
Fiskemel	—	3,00	2,00	2,00	0,00
Fedt, anim.	—	0,00	0,00	0,50	0,00
Grønmel	—	2,00	2,00	2,00	0,00
Tørgær	—	2,00	0,00	0,00	0,00
Salt	—	0,20	0,20	0,20	0,30
Dik. fosf.	—	2,10	1,70	2,50	1,60
Kridt	—	1,30	0,80	1,10	1,10
DL-Meth.	—	0,05	0,03	0,00	0,00
Vit. forbl.	—	0,50	0,50	0,50	0,30
I alt	kg	100,00	100,00	100,00	100,00
kcal OE pr. kg foder		2875	2995	3015	3050
% råprotein		31,4	24,9	21,8	20,1
g råprot./3000 kcal OE		328	250	217	198

Tabel 2. Resultater

Afstamning	Alder uger	Døde %	Vægt, g		Slagte kvalitet		kg foder à 3000 kcal OE	
			sl.	opsk.	kar.	brystv.	pr. kalkun	pr. kg sl. kalkun
Liniekrydsning	11	2,7	3513	2936	4,3	135	8,29	2,36
03 × (02×01)	11	12,8	3451	2840	4,3	129	7,90	2,29
03 × 01	14	3,7	5812	5084	4,5	138	15,92	2,74
03	14	14,6	5684	4939	4,3	136	14,84	2,61
03 × (02×01)	14	4,1	5374	4539	4,5	135	13,97	2,60
Liniekrydsning	14	6,9	5225	4402	4,5	137	13,40	2,57
Scan Turkey	14	1,3	4974	4443	4,3	137	12,98	2,61
03	15	23,1	6370	5538	4,5	137	19,87	3,12
03 × (02×01)	15	5,4	5871	4963	5,0	133	15,38	2,62
03 × 01	15	7,4	5858	5126	4,7	137	15,47	2,64
03 × 02	15	3,7	5751	4894	5,7	132	15,64	2,72
Liniekrydsning	15	6,8	5657	4719	4,9	139	14,43	2,55
Scan Turkey	15	1,3	5419	4795	5,0	138	15,39	2,84
03 × (02×01)	16	9,7	6403	5544	4,7	137	17,35	2,71
Liniekrydsning	16	8,1	6182	5473	4,9	143	17,93	2,90
03 × 02	16	3,6	6151	5376	4,7	138	17,47	2,84

Prøvens resultat

Ved dette års prøve blev der slagtet kalkuner ved henholdsvis 11, 14, 15 og 16 uger; prøven omfattede 6 afstamninger, 2 lukkede linier og 4 liniekrydsninger, og tallene for dødelighed, vægt, slagte kvalitet og foderforbrug er anført i tabel 2.

Fra afstamningen, betegnet med liniekrydsning, var den daglige tilvækst i perioden 11–14 uger 82 g —, fra 14–15 uger 62 g — og fra 15–16 uger 75 g slagtevægt; liniekrydsningen 03 × (02×01) havde i de samme tidsrum en tilvækst på henholdsvis 92, 71 og 76 g slagtevægt. Linien 03 havde i perioden 14–15 uger en daglig tilvækst på 98 g, mens linien Scan Turkey i samme tidsrum havde en daglig tilvækst på 64 g; for liniekrydsningen 03 × 02 var den daglige tilvækst fra 15–16 uger 57 g slagtevægt. Opskæringsprocent, der beregnes som opskåret vægt i relation til slagtevægt, var stigende med højere slagtealder fra 83 ved 11 uger til 87,5% ved 16 ugers slagtealder. Karakter for slagte kvalitet og kødfylde var stigende indtil 15 uger, og specielt ved 15 ugers slagtealder var der en ret stor forskel på kalkunernes slagte kvalitet; brystvinkelmålet var lavest ved slagtealderen 11 uger og ens ved de øvrige slagtealdre. Foderforbruget var ved de fire slagtealdre meget lavt og i gennemsnit henholdsvis 2,33, 2,62, 2,75 og 2,82 kg pr. kg slagtet kalkun. Den høje dødelighed i

enkelte hold skyldes hovedsagelig, at kalkunkyllingerne klumpede sig i de første uger; i første leveuge døde 1,7% af de indsatte kalkunkyllinger, og ved de fire slagtealdre var dødeligheden i de slagtede hold 7,8-, 6,2-, 8,0- og 7,1% af nettokal-kunkyllingerne.

Ænder

Hus, pasning og fodring

Med hensyn til husforhold og pasning er der ikke sket væsentlige ændringer i forhold til sidste år, og der henvises til omtalen af dette i meddelelse nr. 199 fra Statens Husdyrbrugsforsøg. Til prøven blev anvendt pelletteret foder i hele opdrætningstiden; startfoderet, af hvilket der blev anvendt ca. 1 kg pr. ælling, og voksefoderet indeholdt ikke lægemidler eller antibiotika af nogen art.

Tabel 3. Foderblandingerens sammensætning og indhold i følge kemisk analyse

		Start-foder	Vokse-foder
Majs	kg	25,00	30,00
Byg	—	21,50	21,65
Hvede	—	10,17	18,00
Havre	—	5,00	5,00
Sojaskrå	—	24,00	14,00
Kød-bemmel	—	3,00	3,00
Fiskemel	—	1,00	0,00
Hvedeklið	—	5,00	3,00
Lucernegrønmeì	—	2,00	2,00
Salt	—	0,20	0,30
Dikalciumfosfat	—	1,20	1,40
Kridt	—	1,60	1,30
DL-Methionin	—	0,03	0,05
Vitaminforbl.	—	0,30	0,30
I alt	kg	100,00	100,00
<hr/>			
kcal OE pr. kg foder		2725	2865
% råprotein		20,6	16,4
g råprotein/3000 kcal OE		227	172

Tabel 4. Årgennemsnit for linieprøver, 1975-78

År	Antal hold	Alder dage	Vægt, g		% døde	Slagtekval.		kg foder à 3000 kcal OE	
			sl.	opsk.		kar.	mm brk.	/and	/kg sl. and
1975	27	56	2801	2111	1,0	5,1	17	9,98	3,56
1976	25	56	2845	2145	0,9	4,8	17	10,09	3,55
1977	31	56	2886	2237	1,5	4,9	17	10,27	3,56
1978	31	56	2910	2162	1,2	4,8	18	10,21	3,51

Prøvens resultat

Prøven omfattede 31 afstamminger, heraf 25 lukkede linier og 6 liniekrydsninger. Halvdelen af holdene er slagtet da de var 55 dage, og der er korrigeret med 1 dag ved at multiplicere slagtevægt og opskåret vægt med 1,015, svarende til, at en and på 3000 g har en daglig tilvækst i slagtevægt på 45 g og i opskåret vægt på ca. 35 g.

I slutningen af 1974 tog man et nyt veje- og registreringsudstyr i brug på Forsøgsfjerkræslagteriet, og da det viste sig meget vanskeligt at få den nye vægt tilstrækkelig i ro ved vejning af levende fjerkræ, er dette udeladt efter 1975, og der er i tabel 4 kun medtaget gennemsnitsresultater fra de sidste 4 års prøver. Det fremgår af tabellen, at slagte- og opskåret vægt er steget lidt i de 4 år, mens tallene for slagte kvalitet og foderforbrug ikke har ændret sig i nævneværdig grad.

Det bedste hold i 1978 opnåede en slagtevægt på 3417 g, og 11 af de 31 afprøvede hold havde en slagtevægt på over 3 kg; i øvrigt varierede slagtevægten hos de enkelte hold fra 2412 til 3417 g med et gennemsnit på 2910 g, hvilket er en stigning i slagtevægt på ca. ½ kg i forhold til linieprøvernes start i 1969. Gennemsnitskarakteren på 4,8 points dækker over en variation fra 4,3 til 5,3, mens brystkødets tykkelse varierede fra 16,7 til 20,2 mm - en betydelig større variation end der er fundet ved tidligere års prøver. For de enkelte hold var foderforbruget mellem 3,16 og 3,80 kg pr. kg slagtevægt.

I første leveuge døde 0,3% af de indsatte ællinger, og i de sidste 7 uger af opdrætningstiden døde 1,2% af nettoællingerne. På slagteriet blev ingen ænder kasseret ved den veterinære kontrol.

Partering

Efter partering af ca. 15 grydeklare andrikker fra hver afstamning, er brystfilet vejet med skind og over- samt underlår er vejet med skind og

Tabel 5. Parteringsresultater

Afstamning	Procentandel af opskåret vægt			
	vinger	bryst filet	over- + underlår	rest
Stamme 1-4	12,6	21,2	34,7	31,5
Stamme 5-8	13,0	20,2	34,3	32,5
Stamme 9-12	13,3	22,4	32,4	31,9
Stamme 01	13,5	22,1	32,8	31,6
Stamme R 68	13,1	22,8	34,9	29,2
B × (C × D)	11,7	22,1	36,0	30,2
2 × 1	12,3	21,8	35,9	30,0
104	13,0	22,5	32,9	31,6
206	12,8	22,4	34,3	30,5
gns.	12,8	21,9	34,3	31,0

knogler, – desuden er vejlet vinger og rest. Med hensyn til brystfilet var der en forskel på den procentuelle andel for bedste og dårligste resultat på 2,6; lårkød i alt varierede fra 32,4 til 36,0 med et gennemsnit på 34,3%.

Gæs

Hus, pasning og fodring

Gæssene er opdrættet under de samme betingelser som omtalt under afsnittet for ænder, der anvendtes samme start- og voksefoderblanding –

Prøvens resultat

Tabel 7. Årgennemsnit for linieprøver

År	Antal hold	Alder uger	Vægt, g		% døde	Slagtekvæl.		kg foder à 3000 kcal OE	
			sl.	opsk.		kar.	mm brk.	/gås	/kg sl. gås
1975	7	15	6327	4885	2,8	5,1	31,0	29,61	4,68
1976	8	15	5989	4681	2,5	5,0	32,7	27,39	4,57
1977	4	10	5323	3863	3,6	4,2	22,5	17,57	3,30

Trods en nedsættelse af slagtealderen fra 15 til 10 uger, har slagtevægten været absolut tilfredsstillende med en variation fra ca. 5 til 5,8 kg; til gengæld kneb det lidt med slagtekvæliteten, idet karakteren var 0,9 points lavere og brystkødets tykkelse ca. 1 cm mindre sammenlignet med de to foregående år. Det fremgår af tabellen, at der er en betydelig foderbesparelse – 1,65 kg pr. kg

Tabel 6. Fedefoderets sammensætning

Majs	kg	20,00
Byg	–	32,96
Hvede	–	20,00
Sojaskrå	–	8,50
Kød-benmel	–	3,00
Melasse	–	1,00
Fedt, animalsk	–	1,00
Tapiokamel	–	5,00
Hvedekliid	–	5,00
Salt	–	0,30
Dikalciumpfosfat	–	1,50
Kridt	–	1,40
DL-Methionin	–	0,04
Vitaminforblanding	–	0,30
I alt	kg	100,00

De tre foderblandinger indeholdt i følge kemisk analyse:

	start- foder	vokse- foder	fede- foder
kcal OE/kg foder	2840	2880	2860
% råprotein	20,2	17,8	13,5
g råprotein/3000 kcal OE	213	185	142

startfoder i perioden 0-2 uger og voksefoder i perioden 2-8 uger; fra 8 uger til slagtealderen 10 uger anvendtes følgende blanding:

slagtevægt ved at nedsætte slagtealderen fra 15 til 10 uger.

Resultaterne fra de enkelte hold ved prøverne har været offentliggjort i de gule meddelelser fra fjerkræ- og kaninforsøgene: Kalkunprøven den 20. oktober og andepøven den 20. juli samt prøven med gæs den 4. oktober 1978.